

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šeleburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasilno Glavnega Radniškega Saveza Jugoslavije.

Izhaja 10, 20. in 30. dne
v mesecu.

Stane posamezna štev. 1 Din,
mesečno Din 4—, celoletno
48 Din. — Za člane izvod
po 1-10 Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopis se ne vračajo.

Reklamacije so poštne
proste.

Pred važnimi odločitvami.

Ko je prevzela pred meseci oblast čez angleški imperij Macdonaldova delavska vlada, smo obrnili na ta velevažen dogodek tudi pozornost naših strokovnih organizacij.

In po vsej pravici. Političen prevrat v Angliji je našel mogočen odziv po vsej Evropi. Levemu kurzu v Angliji je sledil levi kurz v Franciji. Vse ostale države pa so morale s to činjenico računati.

Ni bilo v zadnji vrsti to, kar je strlo nesramnost italijanskega fašizma in onemogočilo razne poskuse drugih držav, premagati po fašistovskemu receptu svoje težave.

Delo delavskih vlad za pomirjenje Evrope je bilo izrednega pomena za delavstvo. A ne samo posredno, tudi neposredno je vplival novi politični kurz na strokovno gibanje.

Na letošnji Mednarodni konferenci dela so zastopniki delavstva jasno čutili, da veje skozi Evropo nov veter. Na konferenci je pravladala s svojimi predlogi zopet delavska delegacija, ki je bila prej stalno v defenzivi.

Tudi v naši notranji politiki smo to veliko spremembo korak za korakom čutili. Ze Pašičeva vlada si je v očigled splošni politični situaciji v Evropi pomisljajala zatreji zadnje ostanke socialne politike v tej državi.

Davidovičeva vlada, ki je bila v gotovem oziru posledica splošnega političnega preokreta na levo, je z zapadnimi demokracijami še jačje računala.

Pri temu stanju stvari je čisto naravno, da registriramo na uvodnem mestu našega strokovnega glasila važno novico, ki prihaja z Londona.

Dne 9. oktobra so združile v angleški zbornici obe meščanski stranki, li-

beralci in konservativci in izglasovali nezaupnico delavski vladi, ki je bila kakor znano manjšinska vlada, ki se je mogla držati na krmilu le tako dolgo, dokler se niste združile proti njej obe veliki meščanski stranki.

Posledica tega bo, da bo delavska vlada v Angliji demisionirala in da bo sledil razpust zbornice, kateremu bodo sledile volitve, ki sledijo Angliji z nam skoro nerazumljivo hitrostjo razpustu.

V tem slučaju bodo imeli odločiti angleški volivci o vprašanjih, ki bodo zgodovinske važnosti, ne samo za angleški imperij, ampak tudi za ves svet.

V sedanjem angleškem parlamentu so bili najmočnejša stranka konservativci. Le hudo nasprotje liberalcev do konzervativcev je omogočilo, da je mogla vladati delavska stranka, ki je stala glede števila glasov šele na drugem mestu.

Upati je, da bo delavska stranka, ki lahko pokaže na uspešno delo v vladi pri volitvah napredovala. Vendar si tudi največji optimisti ne upajo proročevati, da bi napredovala toliko, da bi dobila sama večino.

Kljub temu pa bo najbrže eno ostalo: Proti delavski stranki najbrž tudi v novem parlamentu ne bo mogoče sestaviti vlade. Ako bo tako, potem se ni bati, da zavlada v Angliji reakcija, kar bi dalo potuho vsem manjšim reakcionarjem po Evropi. Ako pa bi prišlo v angleškem parlamentu proti pričakovanju do popolne zmage ene izmed meščanskih strank ali pa do koalicije meščanskih strank, ki bi bila naperjena proti delavstvu, bi morali beležiti, da se je izvršil v mednarodni politiki preobrat, ki bo na škodo ne samo delavstvu, nego tudi idejam meščanske demokracije.

no, obstoječo iz moža, žene in treh otrok, okrog 2300 Din na mesec.

Pomislimo, da danes večina rudarjev ne zasluži po 1000 Din na mesec, da velja isto za vse ostale stroke, pa bomo prav razumeli, kaj se pravi predpisati delavcu-najemniku pri današnjih najeminskih razmerah 400 Din najemnine. Tako najemnino predpisati se pravi pognati delavstvo iz hiš v kleti, vagonih, menda tudi pod šotore in v zemeljske luknje.

Priznamo, — da je to tudi en način rešitve stanovanjskega vprašanja...

Je pa način, proti kateremu se bo delavstvo najsrdejeje branilo.

Razven tega pa s hoče za industrijske kraje, ki imajo značaj vasi, kakor Jesenice, Trbovlje, Mežica vsako stanovanjsko zaščito odpraviti. Tudi ta nakana mora naleteti na naš najostrejši odpor.

Mi smo na tem mestu že večkrat pretresali stanovanjsko krizo in nje vzroke.

Pri tem smo opozorili, da gre pri tem za sledeče probleme:

1. Delavstvo je plačevalo pred vojno nad četrtino svojih dohodkov za stanarine.

2. Danes delavstvo tega ne zmore, ker so znižali podjetniki njegove predvojne plače v vseh slučajih za več nego četrtino, v nekaterih celo za polovico.

3. Da so sedanje stanarine trajno res nevzdržljive, da pa je nemogoče dopustiti, da se povišajo te stanarine na predvojni normal, ne da bi se povišale na predvojni normal tudi plače.

4. Da imamo umevanje za položaj hišnih lastnikov, da pa ne smemo pustiti izpred oči dejstva, da so hišni lastniki po mestih pred vojno hiše v velikem delu, celo po večjem delu s tujim denarjem gradili. Danes so vsled devalvacije, vsa ta posojila izgubljena, hišnim lastnikom so pripadli tako ogromni valutni dobički.

Ako se zato dovoli povišati najemnine na predvojno višino, je zato potrebno, da se zasigura, da gre večji del teh poviškov za zgradbo novih stanovanj.

Mi smo zahtevali: Najprej valorizacijo (povišanje na predvojno višino) plač, potem valorizacijo stanarin in še v tem slučaju vporaba dela zvišanih stanarin za grajenje novih stanovanj. Mi smo tudi dokazali, da so te naše zahteve naravne in upravičene. Kaj pa je ukrenila vlada?

Ona odreja valorizacijo stanarin, — pri tem pa se za ostale probleme, za valorizacijo plač in za to, da bi se vporabil en del povišanih stanarin za grajenje novih stanovanj, — ne briga. — Vse to pa našim hišnim posestnikom še izdaleka ni dovolj.

Njihova Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani, je sprejela na svojem zborovanju z dne 28. septembra dolgo čvekarijo, — ki se obrača proti vsaki zaščiti stanovanjskih najemnikov.

Ta čvekarija se glasi:

Delegati Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani so sklenili na seji dne 28. septembra 1924, na kateri so bila zastopana polnoštevilno vsa včlanjena društva kakor tudi zastopniki mest in krajev, kjer društva še niso ustanovljena, enoglasno sledečo

resolucijo,

da uvidi vsakdo škodljivost stanovanjskega zakona in upavičenost naših zahtev.

1. Ker stanovanjski zakon z dne 30. decembra 1921 odločno nasprotuje državnim ustavi, ki garantira vsakemu državljanu neomejeno razpolaganje z osebno lastnino.

2. Ker se ta zakon ne more oslanjati in sklicevati na tako izjemno opravičljive razmere, kakor so bile za časa vojne, marveč nasprotno brez pravega vzroka omejuje samo eno posebno vrsto državljanov, ki so večinoma bolj vredni ozira in potrebni zaščite, nego tisti, katere je zaščitil.

3. Ker jemlje samo eni vrsti davkoplačevalcev po krivici pravico osebne lastnine ter je izročil lastnike starih hiš njihovim najemnikom naravnost na milost in nemilost, ki — kakor dokazuje na tisoče vnebovpijočih slučajev, ta zakon in njega hujši pravilnik škandalozno izrabljajo v svojo špekulacijo z stanovanjskimi deli in zakon izgrajvajo.

4. Ker ta zakon, dasi je bil v veljavi dolga tri leta, ni ne samo dosegel svojega pravega namena, marveč, da bi se bili vsaj premožnejši najemniki organizirali v samopomoč in začeli graditi nova stanovanja, ali da bi bil sicer pospešil gradnjo novih hiš, nego je nasprotno še tiste kroge, ki bi bili voljni kaj storiti, vsled take nezakonite omejitve lastnine preplašil od vsakga podjetja in odbil tudi tuji kapital od naše države.

5. Ker deluje in vpliva ta zakon ves čas svojega obstanka naravnost demoralizirajoče na ljudstvo in zavaja najemnike namesto k varčnosti, k zapravljanju in razvratnosti v doslej nezaslišani meri, tako da celo državni uradniki, zanašajoči se na večno zaščito, niti tistih prejemkov, ki jih dobivajo kot stanarino in kot draginjsko doklado k stanarini, nečejo plačevati za stanovanje.

6. Ker povzroča ta zakon od dne do dne hujšo mržnjo in celo sovraštvost med gospodarji in vsled zaščite ter hujskanja vedno predrznejšimi najemniki, v mnogih slučajih vodi celo do dolga in dragih pravnih.

7. Ker je pokazalo in dokazalo triletno praktično izvajanje tega zakona in še bolj famoznega večkrat poslabšanega pravilnika, ker je torej tudi praktično izvajanje po več mestih države pokazalo tako kruto pristranost in korupcije raznih stanovanjskih uradov, v katerih se odločevali po krivici vedno zastopniki najemnikov, ne izvzemši niti sodišča, da je postal zakon s pravilnikom vred osmešen in osramočen.

8. Ker je ministrstvo za socialno politiko, oziroma različni dotični gospodarski ministri v vsej dobi treh let niti ene od onih devetih pooblastil, ki mu jih člen 11. zakona nalaga, ni izpolnilo, niti jih ni poskušalo izpolniti za odpravo ali olajšanje stanovanjske bede in ker je s tem samo dovoljno dokazalo, da se s takimi zakoni in pravilniki do sodnega dne pomanjkanje stanovanj ne bo odpravilo, nego, da je končna in uspešna rešitev tega vprašanja v prvi vrsti odvisna od privatne inicijative in podjetnosti, ki jo pa ta nesrečni zakon naravnost uničuje.

9. Ker je ta zakon tudi v škodo mnogih najemnikov, med tem tudi državnih uradnikov in uslužbencev, ki dotlej, dokler sedi množica neopravičenih zaščitencev v dosedanjih stanovanjih in in z njimi na škodo hišnih lastnikov spekulira in trguje — ne pridejo do zaželenih in bolj po pravici jim pripadajočih stanovanj, posebej pa še v škodo hudo izžemanih podnajemnikov — kar dokazuje mnogo pritožbe, ki dohajajo tudi društvom hišnih posestnikov.

K načrtu novega stanovanjskega zakona.

V naslednjem priobčujemo dva razglasa, ki zaslužita pažnjo vsega delavstva. V prvem razglasa vlada, kako misli urediti najemniške odnose v bodočem letu.

Ta vladin razglas pravi:

V ministrstvu za socialno politiko je dovršen zakonski načrt o stanovanjih in bo predložen ministrskemu svetu. Čim ga ministrski svet odobri, se preide k posvetovanjem z zastopniki hišnih lastnikov, najemodajalcev in najemnikov. Glavna načela tega načrta so ta: Od 1. jan. 1925 dobe pravico do neodpovedljivega stanovanja vse stare hiše. Pravico odpovedati stanovanje bodo imeli lastniki v teh slučajih: Ako ga neobhodno rabi za svoje osebno stanovanje, ako najemnik ne plača najemnine dva zaporedna meseca, ako je treba podreti staro poslopje za zgraditev novega, če najemnik izkorišča stanovanje v očividno škodo lastnika. Od vseh omejitev so izvzete nove zgradbe in poslovni prostori v starih poslopih. Najemnina se bo določevala tako-le: Najemnina pred 1. julijem 1914 se pomnoži petnajstkrat in tako se dobi nova mesečna najemnina. Po deželi, kjer se je plačevalo dosedaj v kronah, se najemnina prevede v isti višini v dinarje. Izvzeti so: Revne vdove, vojni invalidi z družino, vpokojenci in vpokojenke, častniki in revnejši sploh. Pri teh se bode predvojna najemnina povečala v osemkratnem iznosu. Ako imajo posamezniki zgoraj omenjenih višje stalne dohodke, se poviša najemnina desetkrat. Ako stanujejo gospodarsko močnejši najemniki pri gospodarsko šibkejših hišnih lastnikih, se

pomnoži predvojna najemnina za dvajsetkratni iznos. Najemniki, katerih letni dohodki prekoračijo 250.000 Din in lastniki novih hiš so pri dogovoru glede najemnine popolnoma svobodni. Rekvizicija stanovanj se ukine. Pridržana je edino rekvizicija stanovanj za uradnike, ki so prestavljeni v drug kraj, da se zanje prihrani stanovanje. Za vasi zakon ne velja.

Najemniki, ki bodo ta razglas prečitali, se morda prvi hip niti zavedali ne bodo, kako težka bodo bremena, ki jih ta načrt stanovanjskim najemnikom nalaga. Zato si oglejmo to na par primerih. Pred vojno so stala stanovanja po 20, 30, 40, 50 in več kron na mesec. Po sedanjem vladnem načrtu bo normalna najemnina za taka stanovanja po 300, 450, 600, 750 in več dinarjev na mesec.

Le za »revne sloje« bo dovoljen samo osem do desetkratni povišek.

A tudi pri 10 kratnem povišku pridemo še do za delavstvo ogromnih najemnin po 200, 300, 400, 500 in več dinarjev na mesec.

Da razumemo vso težo teh števil si moramo poklicati v spomin nekaj dejstev, na katera smo zadnji čas ponovno opozarjali. Pomislimo, da zasluži danes velik del delavstva povprečno po 700 do 900 Din na mesec. Za monopolce smo zadnjič napisali, da zaslužijo le 636 do 880 Din mesečno, — med tem ko bi znašale njih predvojne plače 1500 do 2000 Din in so se življenske potrebsčine tako podražile, da znašajo življenske in oblačilne potrebsčine za rodbi-

10. Ker ta zakon ni le v moralno in materialno škodo hišnih gospodarjev, ampak dela prav posebno škodo državnim financam, oziroma državnim blagajni, ki bi mogla od pravičnega povišanja stanarine dobivati mnogo višje davke občine in drugi zastopi pa na dokladah.

11. Ker je strašilo, ki ga širijo brezvestni — po krivici zaščiteni najemniki češ, da bo po odpravi tega zakona tako na stotisoče strank (najemnikov) vrženih na cesto, za vsakega resnega človeka naravnost smešna fraza, ampak bodo v ogromni večini ostali vsi najemniki v dosedanjih stanovanjih, samo da se bodo z gospodarjem pametno pogodili in priznali, da je pač on gospodar, oni pa najemniki, razen tistih seveda, ki so se po krivici zaščiteni obnašali kakor bi bili oni gospodarji, gospodarji pa njih hlapci — in ker pridejo nasprotno potem mnoge stranke v njim primerna stanovanja, druge pa, ki jim dosedanja po številu oseb ne pripadajo, v manjša.

12. Ker je tisto boljševisko žuganje z eventualno revolucijo ravno tako prazno in smešno, zraven pa za vlado v tako eminentno agrarni državi naravnost razžaljivo, ako ima še kaj samozavesti; pač pa, ker je pri nadaljni stagnaciji vsega stavbenega gibanja pričakovati nevarne brezposelnosti in ker bi še nadaljnjo tako brezsmotreno postopanje ministristva za socialno politiko in celotne vlade državo končno moglo res dovesti do anarhije, kar bi bilo popolnoma v nasprotju s programom reda in zakona, ki ga je sedanja vlada proglasila, zahteva Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani:

1. da se z dnem 31. decembra tek. leta nesrečni stanovanjski zakon in še nesrečnejši pravilnik nikakor več ne podaljša.

2. da z njim vred istočasno prenehajo vse dosedanje stanovanjske oblasti, ki so bile samo nepotrebno breme.

3. da se za nekako varstvo pred eventualnimi krivicami poverijo okrajnim glavarstvom kot prvi in velikim županstvom kot drugi instanci, v obeh slučajih s sodelovanjem po pet neoporečnih hišnih posestnikov, ki si jih izbirajo izmed onih, ki jih predlagajo dotične organizacije hišnih posestnikov in ki presoajo cene, oziroma poviške najemnin po kupni moči sedanje krone v primeri s kupno močjo pred vojno.

Posebej še poudarjamo, da bi bili s podaljšanjem stanovanjskega zakona zo-

pet zaščiteni kakor do zdaj vsi gmočno dobro stoječi stanovi in bi še dalje počivala stavbena podjetnost in naraščala brezposelnost.

Stanovanjsko bedo v mestih posebno pomnožuje beg kmetskega prebivalstva v mestu, kar zelo povzroča hudo pomanjkanje delavcev na kmetih.

Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Naši čitatelji bodo na take argumente znali morda boljše odgovoriti, kakor mi.

Najostrejša beseda je tu premila.

Po mnenju gospoda, ki je to sestavljajal, danes ni več premalo stanovanj, zato ni več »izjemno opravičljivih razmer«, ki opravičujejo zaščito najemnikov.

Po mnenju tega gospoda bi n. pr. naši monopolci, ako bi ne bilo stanovanjskega zakona, ki jih navaja k zapravljanju brez stanovanjskega varstva po 700 Din na mesec služili, po 500 za stanovanje dajali, zraven pa še toliko privarčevali, da bi si lahko zgradil v enem letu vsak že eno hišico.

Trditev, da se bodo taki modrosti vsi najemniki z največjim ogorčenjem uprli, je po mnenju tega gospoda »boljševisko žuganje«, ki je za vlado v eminentno agrarni državi naravnost razžaljivo. — Da bi gospod tem lažje pogljal vse najemnike iz mest v mišje luknje ugotavlja na koncu, da stanovanjsko bedo v mestih »posebno pomnožuje beg kmetskega prebivalstva v mesta, kar zelo povzroča hudo pomanjkanje delavcev na kmetih.«

S tem misli dobiti naš gospod hišni posestnik za svoj boj proti »boljševisku« najemnikov, vse one kmete, ki nimajo hlapcev, ker jim ne dajo sredstev za življenje.

Oba dokumenta sta znak časa. Blizajo se težki udarci, ki bodo marsikoga strli, ako se ob pravem času ne zganemo in teh udarcev ne pariramo. Mi ne iščemo boja s hišnimi posestniki, za katere nam je žal, da jih vodi človek, ki je bil v stanu koncipirati v uvodu omenjeni proglas. Med hišnimi najemniki in med hišnimi lastniki so tu ti dotirne točke in prav lahko bi šli v skupni fronti v borbo za normalizacijo plač. A zato je treba na drugi strani širšega obzorja. Dokler bodo vodili drugo stran ljudje, ki so napisali zgornji razglas, — bo odgovarjalo tudi delavstvo z enakim orožjem in bo obrnilo glavno ost — proti tako vođenim hišnim posestnikom.

Pravilnik za podpiranje brezposelnih.

Pri bolniškem zavarovanju se odteguje tudi gotov znesek za podpiranje potrebnih brezposelnih delavcev.

Skupaj se lahko ceni, da se zbere tem potom samo pri bolniških blagajnah v Sloveniji na leto tristo do štiristotisoč dinarjev. Do sedaj ni bilo nobenega pravilnika, kako naj se ta denar vporablja. Sedanje ministristvo za socialno politiko je izdelalo pravilnik za podpiranje brezposelnih.

Ta pravilnik določa, kako naj se vporablja na zgoraj omenjeni način od delavstva samega nabrani zneski, kakor tudi svote, dovoljene iz državnih sredstev za podpiranje brezposelnih.

Da seznanimo naše delavstvo s tem načrtom — in opozorimo ob enem na njegove pomanjkljivosti priložujemo pripombe, ki jih je izdelala k temu pravilniku Delavska zbornica za Slovenijo.

Te pripombe se glasijo takole:

V pravilniku predviden aparat za razdeljevanje kreditov, ki so potrebni za podporo, bo po mnenju podpisane zbornice svojo nalogo težko pravilno vršil, ker je organizacija tega aparata preokorna.

Projektirana organizacija.

V smislu § 6. pravilnika bodo dovoljevali brezposelne podpore »specialni odbori pri državnih Berzah Rada, gdje ovih bude bilo, inče pri opštinskim vlastima, koje Ministarstvo Socialne Politike zato naročito bude angaževalo.

Ti odbori sastoje iz predstavnika svih radničkih organizacija sedišta Berze Rada.

Članove odbora odredjuje Ministarstvo Socialne politike na osnovu podne-

tih predloga zainteresovanih radničkih organizacija.

Kot izplačilnice nakazanih podpor fungirajo ekspoziture Središnjega urada za zavarovanje delavcev in v to pooblašene občinske blagajne.

Organi za nakazovanje podpor pa morejo poslovati le v okviru razporedbe odbore Ministarstvo za Socialno Politiko in na predlog odbora pri Središnji borzi dela.

Načelne pripombe.

1. Pri razdeljevanju kreditov na posamezne izplačilnice je treba postopati po načelu, da se bodo razdeljevala razpoložljiva sredstva na posamezne izplačilnice sorazmerno s številom potrebnih brezposelnih v njih področju. To predpostavlja točen pregled čez brezposelne, ki so pridržani posameznim izplačilnicam.

Takega pregleda pa odbor pri centralni borzi dela čez ves delovni trg ne bo imel.

Kakor je na eni strani prav, da tak centralni odbor obstoja in dirigira sredstva iz brezposelnega fonda v kraje izredne potrebe, — tako je veliko vprašanje, ali je koristno, da izdeluje pri sedanjem in predvidenem stanju evidence brezposelnih tak centralni odbor predloge za vse kredite iz tega fonda. Po mnenju podpisane zbornice bi bilo manj trdot in krivic, ako bi izhajali vsaj deloma iz predpostavke, da se deli število brezposelnega delavstva na posamezne vplačilnice sorazmerno s številom v področju teh izplačilnic zaposlenega delavstva, in bi delali izjeme od tega pravila samo v slučajih do-

kazane izredne potrebe. (Ustavljenje dela v večjih obratih itd.)

Pri Središnjem uradu za zavarovanje delavcev nabrani prispevki delavstva za slučaj brezposelnosti naj bi se delili v smislu predstoječega v dva dela. En del naj bi se avtomatično dodeljeval izplačilnicam v razmerju v njih področju zavarovanega delavstva, le drugi del naj bi se centralno upravljajal in dodeljeval na temelju konkretnih prošelj za izredne kredite.

Tak način poslovanja bi bil enostavnejši in pri sedanjem stanju brezposelne statistike brez dvoma tudi pravičnejši.

2. Ker je statistika brezposelnih po izplačilnicah važen predpogoj za pravilno razdelitev kreditov za brezposelne je treba dodeliti v § 6. omenjenim odborom zaokrožena teritorialna področja, na katera je treba porazdeliti vse delavstvo.

Borze dela pa nimajo določenih teritorialnih področij. Ako bo Ministarstvo za Socialno politiko dodeljevalo, kakor je predvideno v pravilniku še posameznim privilegiranim občinam značaj izplačilnic, bo nepreglednost še večja, točna statistika še težja. Nevarnost bo, da se bo šlo brezposelne deloma dvakrat, deloma nikjer, — in da se bodo dodeljevali na fakihi temeljih krediti in izplačila.

Gibanje draginje.

V naslednjem podajamo draginjski račun za mesec oktober 1924.

Zanimivo bo primerjati ob tej priliki, kako se gibljejo pri nas cene v zadnjih mesecih. Naše draginjske številke kažejo tozadevno tole sliko:

Eksistenčni minimum za mesec oktober 1924 za 5-člansko družino (mož, žena in 3 otroci, stari 12 let, 7 let in 1½ leto):

	Mesečna potreba kg, l	Za enoto Din	Skupaj Din
Moka št. 0	15	6.50	97.50
» za kuho	10	6.25	62.50
Krušna moka	10	5.52	55.20
Koruza	20	3.50	70.00
Krompir	70	1.75	122.50
Pižol	3	4.00	12.00
Meso I. vrste	11	26.00	286.00
» II. »	10	24.00	240.00
Mast	3	38.00	114.00
Sol	1	3.50	3.50
Olje	1½	26.00	39.00
Riž I. vrste	2½	13.00	32.50
» II. »	2½	9.00	22.50
Sladkor, kocka	2	20.00	40.00
» kristalni	2	18.00	36.00
Kava Santos	0.7	54.00	37.50
» Rio	0.7	48.00	33.60
Kavne primesi	0.1	24.00	2.40
Milo	1	19.00	19.00
Kis	½	5.00	2.50
Čaj	0.1	75.00	7.50
Mleko	20	3.75	75.00
Rum	½	32.00	16.00
Drva	1 m ³	220.00	220.00
Premog	2 q	48.00	96.00
Čevlji	pol para	300.00	150.00
Kamgarn	1 m	300.00	300.00
Ševiot	1 m	160.00	160.00
Molinos	1 m	20.00	40.00

Din 2370.00

je bil eksistenčni minimum 1. oktobra 1924.

Zato je podpisana zbornica mnenja, da bi se naj odbori sesatljajali po okrožnih uradih odnosno po ekspoziturah Središnjega urada za zavarovanje delavcev, ki imajo zaokrožen teritorialni obseg in vsaj zanesljivo statistiko v njih področju zaposlenih delavcev.

3. Obseg in sestavo odborov, ki nakazujejo podpore, je treba točneje določiti, kakor je to v pravilniku.

Zlasti je treba gledati na to, da aparat ne bo prevelik. Zato bo zadostovalo, če sodeluje v njem poleg poklicanih uradnikov, ki so z izplačili podpor in posredovanjem služb zaposleni po en predstavnik medstrokovnih forumov delavskih strokovnih organizacij vsake smeri na kraju sedeža izplačilnice. Ako je potrebna še širša kontrola delavstva, se lahko dovoljene podpore potom razglašajo tudi publicirajo.

Treba bo dati izplačilnicam dalje pooblastila za nujne slučaje, ko ne bo mogoče sklicevati odborov. Ta izplačila naj bi odbori le naknadno potrjevali. Najbolje bi bilo, ako bi smel nakazovati podpore za vožnjo na kraj dela sploh šef Borze Rada sam.

4. Znesek podpore Din 8. — je v slučaju dajatev v naturi premajhen in se naj poviša na Din 10. — Za rodbinske člane naj se da možnost, da morajo nakazovati odbori podporo za vse rodbinske člane.

september	Din 2340.60
november	Din 2340.20
december	Din 2322.50
januar	Din 2324.25
februar	Din 2354.25
avgust 1924	Din 2359.40

Pri tej ugotovitvi ne moremo nikdar dovolj povdariti, da znašajo plače našega delavstva komaj 60 do 70 odstotkov predvojnega normala.

Opozoriti moramo dalje na to, da je pri nas cela vrsta podjetij, ki svojemu delavstvu že od leta 1922 dalje niso zvišala plač.

Vendar je od takrat draginja napram sedanjemu stanju znatno narasla. Naša draginjska številka za julij 1922 znaša samo 1305 Din, za oktober 1922 dinarjev in je od takrat naprej stalno rastla, dokler se ni avgusta leta 1923. ustavila.

Naše delavstvo je po večini tako slabo plačano, da od tega ne more živeti. Ono živi tako, da se dolži in da črpa iz skromnih prihrankov, ki se jih je v tej ali oni obliki še pred vojno nabralo. Vse te prihranke daje kot svoj tribut našemu nenasitnemu mlademu kapitalizmu, ki postavlja iz teh razlaščenih kamnov svoja podjetja, svoje tovarne, svojo sveto osebno lastnino.

Naše organizacije.

Kovinarska stroka.

Ponovno opozarjamo vse člane, da se naj poslužijo posredovalnice za delo oblastnega tajništva Saveza v Ljubljani in to zlasti one, ki nameravajo zamenjati službena mesta. Vsa tozadevna pojasnila naj člani zahtevajo pri podružnicah.

*

Podružnične blagajnike opozarjamo, da imajo pravico do lista samo oni člani, ki niso več nego 4 tedne s svojimi prispevki v zaostanku.

*

Nadalje opozarjamo vse podružnične predsednike, da naj skrbijo za to, da se vršijo redno vsak teden zaupniški sestanki, na katerih naj se razpravlja o vseh važnejših dogodljajih v obratih ter da skrbijo tudi za to, da se o vseh važnejših zadevah takoj poroča podpisnemu odboru.

Oblastni odbor SMRJ v Ljubljani.

*

Članski sestanki gorenjskih podružnic SMRJ.

Članski sestanek podružnice Jesenice se bo vršil na nedeljo dne 12. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne v Delavskem domu na Savi.

Članski sestanek podružnice Javornik se bo vršil dne 16. oktobra t. l. ob pol 7. uri zvečer v podružničnih prostorih gostilne pri Švabu.

Članski sestanek podružnice Dobrava se bo vršil v petek dne 17. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v podružničnih prostorih gostilne pri Urbanu na Dobravi.

Članski sestanek podružnice Lesce se bo vršil v soboto dne 18. oktobra t. l. ob 5. uri popoldne v podružničnih prostorih gostilne pri Medvenu v Lescah.

Odbori in zaupniški zbori naj poskrbijo, da se sestanka udeleži sleherni dela prosti sodrug s tem, da jih tudi še osebno opomnite.

Predsedniki prijavite sami zborovanja!

Dnevni red teh sestankov je:

1. Delavstvo in socialna zakonodaja.
2. Obramba eksistence.
3. Gospodarstvo, politika in kultura.
4. Razno.

Sodrugri in sodružice! Odzovite se zborovanju.

Propagandni odsek gorenjskih kovinarjev.

Opomba: Vsak naj prinese s seboj svojo člansko izkaznico. Na teh sestankih se bo sprejemalo tudi nove člane; povabite svoje sodelavce za pristop.

Jesenice. Že dolgo se ni nič čulo iz naše pokrajine. Po zadnjem odpustu 200 delavcev se je pričelo porajati izseljevanje v Francijo in tako so že nekateri najboljši delavci — če prav so še imeli službo — zapustili delo pri K. I. D. in odšli v Francijo in še vedno na novo odhajajo. Tako zgublja tukajšnja industrija najboljše delovne moči in če bo šlo tako naprej, se bo, kakor kaže tudi ostali kader kvalificiranih delavcev preselil za prvimi transporti, ki so že odšli. Posamezniki, ki so se oglasili iz Alzacije-Lorene, poročajo, da so ravno 50% na boljšem, kot so bili tu, da jim ni žal, da so zbežali iz te doline solz, osobito, ker je tam splošno življenjsko razmerje vse drugačno. — Poročila posameznikov so različna: nekateri poročajo, da zaslužijo od 18 do 32 frankov dnevno, kakor je kdo kvalificiran in kakor pač dela v akordu ali pa za mezdo, hrane pa da plačujejo od 7 do 12 frankov in da na Jesenicah take hrane nikdar poznali niso. Med temi izseljenci je tudi več naših sodrugov, med njimi tudi sodr. Jožko Stražišar, blagajnik jeseniške podružnice SMRJ.

Širša poročila od sodr. Stražišar-ja še nismo prejeli, pisal je pa že, da mu tudi prav nič ni žal, da je odšel tja.

Tako zapuščajo s kletvijo v ustih domovino najboljši, ki bi vsem lahko za pošteno delo nudila vse več kot tujina ali vsaj to, toda, ta domovina je danes samo za korupcioniste, narodne pijavke in umazane politikarje.

Brezdvomno in gotovo je, da ti sodrugri ne pozabljajo, da jih bo tudi tam kapitalist izkoriščal, zato so pa mnogi odšli vse bolj radi neznozne nevednosti našega delovnega ljudstva, ki kakor vol vleče svoje breme gorja in pomanjkanja in pohlevno trpi kakor ovca. Da, mnogi naši sodrugri so zbežali edino pred to strašno resnico, odšli so pa tudi mnogi, ki so bili sami mnogo krivi delavske oslabelosti.

Iz razloga, da kapitalist izkorišča povsod, pojdi kamorkoli, pa moramo povdarjati eno: Kaj, če bi zbežali tedaj vsi, ki hočejo novo boljšo družbo, boljši sistem v tej naši državi, ki hočejo uveljaviti gospodarstvo in kulturo po socialistični teoriji?

To seveda nikakor ne gre, če prav je treba trpeti v danih razmerah vsled ljudske nevednosti in če prav mnogokrat mnogi zaupnik celo obupuje, da to ljudstvo ne bo nikdar drugačno in če prav je res, da se naše ljudstvo le strašno počasi spreminja in spoznava, vendar je prisiljeno in bo še bolj, da išče še naprej resnice.

Ali se ni borilo in se bori po vseh državah sveta delavno ljudstvo za priznanje vrednosti dela? Gotovo! Samo v tem je razlika, na kakšni kulturni stopnji je delavstvo ene ali druge države in kakšne preizkušnje že ima za seboj v svoji osvobodilni borbi.

Nazor, če ni in če ne bo, pa grem drugam v svet, toraj ni najmanj pravilen, če se pojavi vsled tega, ker kapitalisti obešajo kruhek vedno višje.

Da gre človek v svet, da ga spozna, da se česa priuči, je popolnoma pravilno, toda umikati se pred obstoječo reakcijo in kapitalistično gospodarsko politiko, ki tira delavstvo v odpor ali na kolena, pa ni na mestu, kajti tudi v tej državi, kjer si rojen je blagostanja zadosti pri poštenem delu, samo vsem izkoriščanim je treba malo misliti, se jim je treba za svoje interese združiti in blagostanje, ki ga točasno uživajo le posamezniki, ki niti ne delajo, razdeliti enostavno v pravično uživanje; zaščititi si moramo svoje interese vsi, ki živimo od dela, ročni in duševni delavci potom organizacije, ker zaman je vsako izbegavanje, pojdi kamorkoli, le to razliko najdeš, da so v mnogih državah

boljše organizacije, toda vsi pa, ki tu doma takorekoč ne uvažujete, ne spoštujete in gradite organizacije in je nočete razumeti, je ne boste razumeli tudi v tujini in boste tudi tam le za cokljo drugim in bi pravzaprav ne bi smeli uživati s krivjo in gladom pridobljenih sadov drugih.

Da, da, nič nam ne preostaja sodrugri in kovinarji na Gorenjskem drugega, kakor združitev v enotni organizaciji.

Krizo, ki jo preživljamo, bi na eni strani naša vlada lahko likvidirala čez noč, toda, ti vlastodržci baš nimajo mnogo interesa na obstoju in razvoju industrije, ker so kot klerikalci pristaši male obrti, kakor tudi vsi drugi, ki so sedaj z njimi v objemu kot izključni predstavniki agrarizma. Po drugi strani pa ni izključeno, da bi v takih krizah tudi upravni svet tovarne v veliki meri lahko omilil bedni položaj delavstva, ki ob sedanjem plačilnem razmerju (mnogi ne morejo niti živeti, za smrt je pa 160 kronic na dan malo preveč z malimi dodatki, ki jih imajo. Ne vladi, ne upravnemu svetu ni mar, če delavstvo more živeti ali ne, ker ti vsi imajo en cilj: profit!

Preostaja toraj samo eno, in to je združitev v organizaciji, s katero se oboje prisili, da priznajo delu njegovo vrednost.

Zatoraj, ne beži nikdo iz napačnega nazora v svet, ne čakajte, ne skrivajte se pred resnico, odzovite se klicu organizacije, znova je treba iti v boj in boriti se je treba organizirano, vstrajno vse do tja, da postanemo tudi mi enaki drugim borecem za pravico v vsem svetu. Zatoraj ponovno na plan, ne spite vendar pod solncem kot zajci z odprtimi očmi.

Kar imajo Francija, Anglija, Švica, Belgija in Amerika, vse to je tudi tu doma, le pamet v pest, združimo se in treščimo sistem, ki nas gnjavi, v grob, da nas ne bo kapitalizem mogel izrpati do kosti in nas izstradane pognati na kolena s podaljšanjem delovnega časa. Kovinarji, v vrste Saveza Metalških Radnika Jugoslavije!

Odprite se vi živi grobovi!

Propagandni odsek gorenjskih kovinarjev.

Rudarska stroka.

Klerikalna lopovščina.

Dne 29. septembra t. l. so se vršila mezdna pogajanja med klerikalnimi poslanci in Trboveljsko prem. družbo. Rezultat teh pogajanj je bil, da bo družba izplačala svojemu delavstvu dne 18. oktobra enkratno doplačilo in sicer za kopače 250 Din, za učne vozače 200 Din, za ženske in mladoletne pa 150 Din. Več se ni dalo dočeti, ker je baje »Zveza industrijev« prepovedala vsako nadaljno povišanje. Nadalje je glede odpuščenih rudarjev za časa lanske stavke družba pristala še na ponovno revizijo tega vprašanja. Tako poroča oficijelno glasilo klerikalcev »Slovenec« z dne 30. septembra t. l. To kar je »Slovenec« poročal, pa **faktično ni nobeno povišanje, ampak je samo del izplačila tistih 3 Din, katere je družba že sama priznala ob priliki lanskim pogajanj.** Tako so klerikalci srečno izvozili celo mezdno gibanje rudarjev, da je ostal volk sit in ovca cela. Rudarji so jim lahko hvaležni, Trboveljska družba pa še bolj. Demagogija, ki so jo klerikalci pri tem uganjali je pa tako velikanska, da jo moramo razgaliti pred vso javnostjo, osobito pa pred rudarji Trboveljske družbe in vsem ostalim delavsvom.

Da so klerikalci že po svoji naravi hinavci, to smo že davno vedeli. Da pa sega njihovo hinavstvo še dalje, tega pa nismo vedeli. Unija slov. rudarjev je z ozirom na obupni položaj rudarjev vložila dne 20. avgusta mezdno spomenico za rudarje Trboveljski družbi in ministrstvu za rube in šume. V tej spomenici se ni navajalo **odstotno povišanje plač, pač pa mezdna razprava, na kateri se mora napraviti poštena mezdna pogodba, ki bo zagotovila življenjski obstoj rudarja in njegove družine.** Opisali in s številkami smo dokazali javnosti bedno stanje rudarjev in obenem velikanske dobičke Trboveljske prem. družbe. Tukaj smo hoteli do-

seči, da se tudi vlada enkrat zgane, da pokaže, kdo je višji činitelj v tej državi ali ona, ali Trboveljska družba. Zakaj iz zgodovine nam je znano, da je še v vsaki demokratični državi, vladna avtoriteta nad podjetniško. Toda tukaj smo se zmotili. Vlada je sicer vedela to; klerikalci so tudi vedeli to. Ker so pa na vladi klerikalci in so v **upravnem svetu** Trboveljske družbe tudi klerikalci, je vlada zlezla pod klop pred Trboveljsko družbo, namesto da bi postavila ves svoj vpliv v to, da bi prišlo do prave mezdne razprave, kjer bi rudarji sami družbi in vladi predložili svoj bedni položaj, da bi se na ta način enkrat ustavilo to brezmejno izkoriščanje slovenskega delavstva od strani Trboveljske družbe. Tega so se pa bale vse narodne meščanske stranke, z vsemi svojimi časopisi vred, zato tudi niso objavili naših števil o stanju rudarjev in Trboveljske družbe. In to vsi povprek od lažnjivega »Jutra« preko ravbarske »Orjune« do pobožnega »Slovenca«, katerega pristaši so baje pred obravnavo dobili 100.000 Din od Trboveljske družbe za dozidavo svojega doma v Trbovljah. **Da pa se vendar rudarjem ne bo preveč zehalo po visokih obljubah klerikalcev, so se ti čedni bratci pogovorili s Trboveljsko družbo predhodno, da bodo vrgli nekoliko drobtinic s svoje bogato naložene mize, svojim lačnim rudarjem.**

Tako so klerikalci zopet enkrat pošteno izigrali bedne rudarje v korist Trboveljske družbe. Rudarji, ki vam še ni okamenela kri v vaših žilah in osušil mozeg v vaših kosteh, spreglejte in spoznajete to novo izdajstvo klerikalcev nad vami. Sramota za nas rudarje, da si pustimo, da nam klerikalci v 20. stoletju mečejo oglodane kosti z bogatinove mize. Rudarji, kako dolgo bomo še hlapi rimskega klerikalizma in sužnji mednarodnega kapitala? Kako dolgo bomo še pustili, da bomo umirali od lakote z našimi družinami vred? Rudarji! Klerikalci pravijo, da Vam je »Zveza industrijev« prepovedala kruh za vaše delo. Rudarji! Ali ni mogoče, da bi vi enkrat zahtevali cel kos kruha, mesto drobtinic potom klerikalnih demagogov.

Rudarji premislite!

Kemična stroka.

Tajništvo Osrednjega društva kemičnih delavcev za Slovenijo, nujno pozivlja še vse ostale podružnice, da takoj odpošljejo vse sprejete predloge glede ujedinjenja v smislu pravil in pravilnika z Opčim Rad. Savezom za Jugoslavijo.

Pozor! Steklarji, delavci in delavke! Ne iščite dela v slučaju vaše brezposelnosti v tovarni stekla Zagorje in Hrasniku in sicer z razloga, ker se nahajajo sodrugri in sodružice v navedenih dveh tovarnah v mezdnem stanju t. j. v obrambi za ohranitev dosedanjih mezdnih ugodnosti.

Prevalje.

Na naš dopis v »Delavcu« z dne 20. sept. t. l. je prinesla »Pravica« z dne 28. avg. t. l. pod istim naslovom notico, za katero podpisana one notice Helena Bisternig zasluzi za njeno gnusno in hinavsko zavijanje resnice, o naših trditvah, za katere navajam tem potom priče, nekoliko temeljitejšega odgovora.

Ker je list »Pravica« v Mežiški dolini malo poznan, zato je potrebno, da ponatisnimo ta članek, da bodo tudi naši čitatelji vedeli česa so zmožni krščanski socialci v Prevaljah in da razvidi, kdo se bolj odlikuje pri zavijanju resnice in kdo je večji terorist, ali mi, ali črni nestrpneži.

Članek se glasi: Prevalje. Tukajšnje papirn. del. čezdalje bolj uvideva, kako je bilo potrebno, da se je organiziralo pri Kršč. soc. K temu pripominjam: zato pa imate, že toliko članov, da jih lahko na prste ene roke seštejejo? Zato Vam izrekam tudi moje sožalje, ker še baje niti zgoraj omenjene nimate v svojem članskem seznamu, čeprav zna lepo zavijati resnico pod krščansko socialnim imenom.

Nadalje piše: »Kajti teror, ki ga uganjajo soc. dem. je čezdalje bolj znosen. (K tej stvari pripominjam, da z besedo »teror« tolčeš ne le druge, temveč sama sebe po zobeh, ker hočeš

s hinavskim vpitjem potom javnosti ubiti resnico, ki je s pričami dokazana!)

Nadalje piše: »Posebno se odlikuje v rdeči nestrpnosti neka F. S. (druga črka je mišljena za L. in ne S.), ki svojim sodruginjam ukazuje, da niti govoriti ne smejo z ono delavko, ki je pri črnih. (Ni res, da sem svojim sodruginjam zabranjevala občevanje s črnimi, res pa je, da sem samo enkrat eni nekaj sličnega le pripomnila, ne pa zaukazala; o tem pa imajo nadaljno besedo delavke same!) Nadalje piše — To in pa nevoščljivost zgoraj omenjene F. L. je napotilo zadnji čas H. B., da je zapustila soc. dem. organizacijo in ni hotela več plačevati prispevkov. (K temu izrekam svoje sožalje, da je dopisniku zakon o zaščiti delavcev vkljub toliki razlagi po tisku »Delavca« še danes španska vas, ker smatra naše opomine glede čezurnega dela za grdo nevoščljivost.)

Nadalje piše — Prva posledica tega koraka je bila, da je »Delavec« z dne 20. sept. prinesel dopis, v katerem odstopišo H. B. s hinavsko zavitim in lažnjivim obrekovanjem napada. (Naš dopis v dotični številki ni imel za posledico, da je odstopila H. B. od naše organizacije, tudi ne to, da smo jo imenovali javno v listu, ker to ni naše načelo, temveč Vaše. Naš članek je bil spisan le z namenom, da pokažemo čitateljem posledice akordnega dela. Naglašam, da se jaz nisem borila zanj, pač pa v tovarni vsi veste, da nam je bilo po obratovodji zaukazano in so ga sodrugri in sodružice ravnotako sprejele, kakor vsi drugi. (K temu pripominjam, da se v začetku res ni borila zanj, kar tudi v našem članku ni bilo mišljeno, borila pa se je zanj, ko je bil že upostavljen in sicer s tem, da je s svojo tovarišico takoj začela delati po 10 do 12 ur na dan, ker se je nameravalo zaposliti pri tem delu nekaj več moči! Tukaj je tista grda nevoščljivost, ki jo hoče dopisnik očitati meni ozir. naši organizaciji.)

Da pa piše, da je bilo čezurno delo usiljeno ozir. zaukazano po obratovodji, smatram za neresnično, ker če bi ne bile sprejele akordnega dela, bi si obratovodja ne upal več zaukazovati, ker bi bil to prestopek zakona, ki se kaznuje z globo od 300 do 5.000 Din. Laž je, ko piše, da so akord tudi vsi drugi sprejeli, res pa je, da je v akordnem delu samo 5 oseb, od teh delajo čez-ure samo dve osebi.) Nadalje piše — Išcite kršitelje osemurnega delavnika med svojimi vrstami, ker jih boste našli dovolj. (V naši vrsti ne najdemo nobenega takega kršitelja, ki bi delal povprečno 10 do 12 ur, da pa včasih dela kdo v nujni potrebi, tega nam ne morete šteti v zlo.) Nadalje piše — Napadate me nadalje, da odbijam člane od Vaše organizacije in se ogrevam za klerikalizem. (Ta zafrkacija velja predvsem za oni dve, ki sta iz naše organizacije izstopile.)

Nadalje piše — Grda laž in obrekovanj pa je trditev, da sem jaz kdaj bila proti povišanju mezde, in da sem rekla, da so socialisti tepci, ker zahtevajo večje plače. (Da je bila ta naša trditev vendar-le resnična so na razpolago sledeče priče: žagar Š. St., delavka M. W.) Nadalje piše — Istotako ni resnica, da bi bila jaz svojo svakinjo tožila pri obratovodji kot lenuhasto in počasno. (Ta naša trditev je tudi resnična, saj je delavka M. Šp. slišala to tožitev na svoja lastna ušesa!) Vaš namen je prozoren, delati hočete med nama razdor in jo pridobiti nazaj k svoji organizaciji, pa se Vam ne bo posrečilo. Končno še eno: resnica pa je, da bom vsake-mu delavcu v papirnici svetovala, da se ogiblje Vaše organizacije, ker pri Vas velja načelo: Pojej Ti mene ali pa jaz Tebe. H. B.

(Naš namen ni bil delati med vama razdora, še manj pa jo imamo namen z našim člankom nazaj pridobiti, saj to za nas nima nobenega smisla, dokler vsak sam ne spozna svoje pregrehe, ko jo spozna, pa itak vsak zaveden sam nazaj pride. K drugi trditvi pripominjam, da še lahko svetujeta vsemu delavstvu, da se naše organizacije ogiblje, samo to bo vprašanje, če Vam bo sploh še kdo kaj verjel? K tretjemu stavku pripominjam, da ste to načelo privlekli iz stare klerikalne okrožnice, s katerim se pa Vam ne bo posrečilo strašiti zavedno delavstvo, temveč lahko to poveste le sebi na

uho, ali pa si ga nalepite na svoja lastna preširoko odprta usta, ki bruhaajo gnojnico, da bi zalila in okužila to našo čisto resnico, česar pa mi ne bomo nikdar dopustili! O tem ste lahko uverjeni!

Čitatelji pa bodo imeli iz tega članka dokaz več, da je klerikalizem povsod enako hinavski. H koncu pa še povdarjam izrek, katerega klerikalci preradi izgovarjajo, h kateremu naj pa dodam še nekaj besed, da bo popolnejši. Glas se: Božji mlini meljejo počasi in gotovo in z njim boste zmletli vsi klerikalni zavijalci resnice! — F. L.

Tekstilna stroka.

Iz Tržiča. V tukajšnji predilnici in tkalnici vladajo razmere, ki presegajo že vse meje. Pri vsem tem se najbolj odlikuje tkalnica. V tem oddelku služi nadmojster Böhm in njegov 18 letni sinček, ki je že v naprej določen za naslednika, ker po mnenju teh gospodov se domačin ne more naučiti tega, česar je zmožen tujec. Ker pa ta sinček in bodoči nadmojster misli, da je že vseveden, hruli v tovarni osivele mojstre kakor šolarčke. Še večjo korajžo pa ima seveda pri ženskah. Tako je nekoč nahruli ženske, katere že čez 30 let delajo v tovarni z najgršimi psovskami. Tukajšnje delavstvo se je naveličalo takih šikan, zato zahteva odločno, da se ta gospod bodoči mojster spodi iz tkalnice in če že hoče biti nadmojster, naj gre šikanirat v svojo domovino. Sicer si bomo sami pomagali in mu pokazali, od kod da je doma. Nadalje zahtevamo, da se naj za bodoče mojstre pusti učiti domačine. Tudi mi smo tega zmožni, kakor napihnjem tujec. Na podjetnika pa apeliramo, da se naši zahtevi ustreže. V nasprotnem slučaju bomo porabili vsa sredstva, da bo takih razmer konec. Ti, delavska para, pa se organiziraj, da te ne bodo več otroci tujcev šikanirali in obmetavali s priimki, katerih se vsak pošten človek sramuje.

Ako hočete biti delavci in delavke in ne več sužnji, kakor do danes in danes. Razumete!

Zavedni delavci in delavke. Dne 5. oktobra se je vršilo pri nas v Tržiču člansko zborovanje oblačilnih, oziroma predilniških delavcev ob polnoštevlni udeležbi z dnevnim redom: Ujedinjenje z O. R. S. J. in razmah naše podružnične predilniških delavcev, katera postane

ne potom ujedinjenja popolnoma razredna, vsled enotne solidarne moči predilniškega delavstva v državi in ne več samo v Tržiču. Clanskemu zborovanju je poročal sodr. Rejc, katerega poročilo se je vzeo na znanje in v razpravo, v katero je posegel marsikateri sodrug z dobrim namenom. Istotako tudi sodr. Lipnik. Razumljivo je, da ima imenovani sodrug isti dober namen, samo, da nima z nami vred usmerjene poti za razmah naše enotne organizacije. Polaga se torej sodr. Lipiku na srce, kakor tudi vsem sodrugom in sodružicam, ki imajo namen pristopiti v našo organizacijo, v kateri smo si vsi enaki in isti tudi ostanemo, da pristopijo v organizacijo, da z združenim močjo okrepiamo našo enotno strokovno organizacijo, v kateri je dovolj mesta za pošteno delo, za pospešitev naše razredne strokovne organizacije predilniških delavcev in delavk v Tržiču.

Živilska stroka.

Vse strokovne organizacije podpirajo boj pekovskih pomočnikov za odpravo nočnega dela.

Kongres švicarskih strokovnih organizacij, ki je zboroval 13., 14. in 15. septembra je sprejel resolucijo, v kateri pozivlja vse delavstvo in vso socialistično javnost, da podpre pekovske pomočnike v njih boju.

Z bojem za odpravo nočnega dela sta se pečala kongres pekovskih in konditorskih pomočnikov Nemčije, ki se je vršil 23. novembra in kongres francoskih živilskih delavcev, ki je zboroval tudi te dni.

Pekovski mojstri proti odpravi nočnega dela.

Pekovski mojstri so ustanovili v avgustu v Bruselju mednarodno zvezo pekovskih mojstrov. Navzoči so bili delegati iz Belgije, Danske, Francije, Holandske, Italije in Luksenburške. Tudi Mednarodni urad dela je odposlal na kongres svojega zastopnika.

Kakor poročajo so bili pekovski mojstri na kongresu zelo bojevit. Zastopnike Mednarodnega urada dela so sicer lepo pozdravili, a že v pozdravu so pripomnili, da se ženevska tvornica zakonov, kakor so imenovali Mednarodni urad dela, pekovskim mojstrom nič kaj ne dopade.

Prav čudno se je obnašal na kongresu zastopnik belgijske vlade g. Bribosia. On je dejal, da je belgijska vlada proti načrtu o odpravi nočnega dela, kakor ga je izdelal Mednarodni urad dela. Ker pa se tega načrta že ne da spraviti s sveta, je treba organizirati boj proti njemu.

Na koncu so spejeli zbrani mojstri ostro resolucijo proti predloženemu načrtu.

Sicer želje mojstrov tudi ne bodo rasle do nebes, — vendar je odpor mojstrov dokaz, da se morajo strniti tudi pekovski pomočniki in trdno podpreti delavske organizacije, ki vodijo boj za odpravo nočnega dela.

Usnjarska stroka.

Maribor. — V četrtek dne 2. oktobra t. l. se je v Mariboru v gostilni »pri Belem Zajcu« na Meljski cesti vršil izredni občni zbor podružnice usnjarjev v Mariboru. Občni zbor se je vršil iz razlogov, ker se je v usnjarski tovarni Freund začelo delavstvo zavedati, da je treba organizacije v vsakem slučaju: naj si bo za obrambo svojih pravic ali karkoli ter je že pristopilo nad 100 delavcev in bo v doglednem roku pristopilo vse delavstvo tovarne v svojo razredno strokovno organizacijo. Pozivljamo tudi profesorje, t. j. usnjarske pomočnike, ki so zaposleni v tovarni Freund, da je tudi njihova dolžnost, da se priključijo organizaciji, ker so ravnotako izkoriščani od kapitalizma, kakor pomožni delavci; ne glejte na to, kdo se je te obrti učil, temveč odprite oči in videli bode, da ste vsi enako izkoriščani od enega in istega kapitalizma, zato vsi v organizacijo in bodite solidarni! V odbor se je izvolilo sledeče sodruge: predsednik Josip Selinšek; Ivan Pajer, namestnik; Andrej Bubnar, blagajnik; Josip Lešnik, namestnik; Konrad Zupan, zapisnikar; odborniki: Josip Pavalec, Florjan Bevc, Anton Duh; kontrola: Jakob Mulec, Alojzij Kosi in Anton Šešerko.

Monopolska stroka.

Uspešna intervencija Saveza monopolev in Glavnega Radniškega Saveza za delavstvo v tobačni tovarni.

Tajništvo GRSJ je poslalo Strokovni komisiji sledeči dopis:

Dragi sodrugi!

Povejte sodrugom v tobačni tovarni, da je dal povodom njihovega protesta in naše intervencije Uprava monopolov sledeče pojasnilo:

Sprememba je edino v tem, da bodo vsi delavci plačani dekadno.

Prazniki se bodo odbijali samo dnevničarjem, to je tistim, katerim so se že dosedaj odbijali.

Nimajo pa se odbijati prazniki onim, kojim so se dosedaj plačevali.

Po tem takem, se imajo izplačevati vsemu mesečno nastavljenemu osebju doplačila po 4 Din z dokladami tudi za rodbino tudi vse praznične dni, počenši od 1. aprila t. l.

Taka naredba se je poslala direkciji tobačne tovarne včeraj od monopolske uprave.

Naj se sodrugi o tem informirajo, pa če bi ne bilo tako, naj nas o tem informirajo.

S sodružnim pozdravom!

Za Glavni Radniški Savez Jugoslavije:

Luka Pavičević l. r.

K temu dostavljamo: Ko so bile razglašene podrobnosti regulacije plač, se je polastilo tobačnega delavstva veliko razburjenje. Odbor saveza je protestiral proti vsem krivicam, profesionisti pa so se še posebej pritožili radi odtrgovanja nedelj. To vprašanje je sedaj ugodno rešeno in sicer tako, da ima od tega vse delavstvo korist, ne samo profesionisti. Vprašanje rodbinskih doklad s tem še ni rešeno, naša organizacija pa bo stala tudi v tej točki na braniku za pravo povišanje plač. Na drugi strani pa je potrebno, da ji stoji vse delavstvo ob strani in da vsi odločno nastopijo proti razdiračem, ki bi hoteli rušiti našo slogo.

Delavska zbornica za Slovenijo naznanja, da se je preselila v nove prostore na Poljanski cesti 12, prtiličje. (Ob tramvaju med postališčima Mestni dom — Realna gimnazija.)

V imenu GRSJ:

Izdajatelj: Franc Svetek.

Odgovorni urednik: Jože Berdajs.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Telefon šte. 729.

JOHAN

se d. bi v vseh
specerijskih
prodajalnah

Ceneno češko perje!

1 kg sivega douljenega perja 70D, na pol belo 90 D, belo 100 D, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh

200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. — Pošiljate carine prosto, proti povzetju od Din 300 naprej poštne prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na BENEDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 82 pri Pilznu, čekoslovaška. Poštne pošiljke grede iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi FRANKOV; kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im »Frank« in »kavni mlinček«.

»Pravi FRANK; z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Pupilarnovaren in koristen denarni zavod celjskega mesa

Mestna hranilnica v Celju

v lastni palači pri kolodvoru

Vsi hranilni posli se izvršujejo najkulantneje, hitro in točno. Ugodno obrestovanje. — Pojasnila in nasveti brezplačno.

Ustanovljena leta 1864. — Pod trajnim državnim nadzorstvom. Vrednost rezervnih zakladov znaša nad **Kron 25.000.000.**

Za hranilne vloge jamči mesto Celje s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.

POZOR! Delavec in delavka!

Težko zaslužiš svoj denar, zato pa, ko kupuješ, kupi dobro trpežno blago samo **Čehoslovaški izdelek** pri

„**Češniku**“, Ljubljana, Lingarjeva in Stritarjeva ulica.

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke, blago za mantelne, velur, pliš, astrahan, tiftin. Posteljne odeje lastnega izdelka, porhetaste odeje, koci, garniture, ogrinarke, kocke, plete i. t. d.

Vse po znatno nižini cen. Proti jamstvu na obroke po navadnih cenah.